

#My Way

8 NIEZWYKŁYCH TRAS
WOKÓŁ WARSZAWY

 PRZEWODNIK
ROWEROWY

MRO

WARSZAWSKA REGIONALNA
SPÓŁNOŚĆ TURYSTYCZNA

Mazowsze.
serce Polski

#My Way

**8 NIEZWYKŁYCH TRAS
WOKÓŁ WARSZAWY**

Choć Howardowska koncepcja miasta ogrodu nierzadko określana jest mianem utopijnej, to niedaleko Warszawy znajdziemy jedne z ładniejszych przykładów jej realizacji. Wyruszamy w trasę z **Komorowa** (stacja kolei **WKD**) niebieskim szlakiem po ścieżce rowerowej. Kierujemy się na południe, mijamy niebawem duży skwer z ławkami, dalej zespół przyrodniczo-krajobrazowy i jezioro (przy nim m.in. plac zabaw, wypożyczalnia rowerów, skate park i stoły – do ping-ponga i gier planszowych). Wjeżdżamy do lasu, wciąż śledząc niebieskie oznaczenia. Jadąc po wygodnej, piaszczystej, acz ubitej drodze, podziwiamy

zieloną ścianę drzew urozmaiconą miejscami budkami dla ptaków i... nietoperzy. Do naszego szlaku dołącza czerwony, a my jedziemy na południe naśladowując bieg Utraty, mijamy ruchliwą S8 (wiadukt). Za stawami skręcamy zgodnie z niebieskim szlakiem w prawo – na trasie mostek, jezioro, strumyk – przed nami **Nadarzyn**. W Nadarzynie, w **Parku Poniatowskiego** uwagę zwracają Dęby Pamięci i tablice ku czci pomordowanych w Katyniu mieszkańców miasta. Kierujemy się w stronę **Lasu Młochowskiego**, mijamy leśniczówkę i zabytkowe aleje lipowe. Po przejechaniu paruset metrów możemy odbić na Karolin, aby zobaczyć wspaniały gmach **Matecznika Mazowsze** (siedziba Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze”, miejsce licznych wydarzeń kulturalnych). Opuszczamy las (na jego skraju **Rezerwat im. B. Hryniewieckiego** z pomnikowymi dębami i sosnami, liczącymi blisko 180 lat!), a naszym oczom ukazują się pierwsze willowe zabudowania **Podkowy Leśnej**.

Podkowa Leśna to powstałe w latach dwudziestych XX wieku miasto ogród, które od początku swego istnienia skupiało uwagę elit artystycznych, intelektualnych oraz politycznych. Osada rozwinęła się wraz z utworzeniem połączenia

Trasa miasto ogród

kolejowego z Warszawą (Elektryczna Kolej Dojazdowa), zaś układ urbanistyczny stworzyły koncentryczne ulice-aleje wokół dworca kolejki.

Kameralną atmosferę miejscowość zawdzięcza przede wszystkim dużej ilości zieleni, w której przedwojenne obiekty zdają się rozpyływać. Przejedźdżamy obok modernistycznego niewielkiego **kościółka św. Krzysztofa**, warto zwrócić uwagę na porośniętą bluszczem dzwonnice z postaciami aniołów. Kolejny ciekawy przystanek po przejechaniu torowiska (którym dojedziemy do stawów) to szklana gablota mieszcząca makietę miasta. Z Podkowy jedziemy na północ do **Brwinowa**, po drodze mijamy okazały dąb (pomnik przyrody) oraz krzyż, upamiętniający miejsce egzekucji powstańców listopadowych. Po pokonaniu dłuższego odcinka w kierunku zachodnim docieramy do **Milanówka**.

Milanówek powstał na przełomie XIX i XX wieku i szybko zyskał etykietę letniska warszawskiej śmietanki. Do słynnych bywalców Milanówka tamtej epoki należeli Bolesław Prus i Jan Szczepkowski. Podobnie jak w przypadku Podkowy Leśnej, o rozwoju miasta zdecydowało doskonałe połączenie – w 1901 roku utworzono

📷 Symbol miasta Podkowa Leśna

tu przystanek Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Zabytkowy zespół urbanistyczno-krajobrazowy Milanówka liczy ok. 400 willi i budynków o wielkiej wartości historycznej!

Przez miasto przejeżdżamy niemalże pętlą, oglądając nie tylko okazałe rezydencje, ale także wiele pomników upamiętniających czyn waleczny, w tym Pomnik Bohaterów przy pl. Stefana Starzyńskiego i tablicę na Skwerze im. Armii Krajowej. Wycieczkę kończymy przy stacji PKP **Milanówek**.

Wisła jest nie tylko największą rzeką Polski i Mazowsza, jest również osią hydrologiczną regionu oraz jednym z najważniejszych czynników kształtujących bioróżnorodność województwa. Tereny nadwiślańskie, brzegi rzeki, łąchy i wyspy to unikalne miejsca bytowania – lęgu i żerowania – mazowieckiej ornitofauny. Przekonamy się o tym już niebawem! W trasę ruszamy z **ulicy Modlińskiej** (droga 61/ **przystanek autobusowy Aluzyjna**), kierując się na południowy zachód ku Wiśle. Niebawem docieramy do wału, którego przebieg naśladuje wstęgę rzeki i jedziemy na zachód po wygodnym podłożu z kostki. Oczom naszym ukazują się coraz to nowe widoki na porośnięte łągami meandry i odstaniające się gdzieś tam piaszczyste miejsca,

gdzie rzeka odkłada niesiony przez siebie jasny, prawie biały piasek. Wkrótce osiągamy wysokość wyjątkowego **Rezerwatu Ławice Kiełpińskie**. Zainteresowanym polecamy zapoznanie się z tablicami informującymi o tutejszych chronionych gatunkach.

Rezerwat Ławice Kiełpińskie to rozległy rezerwat ornitologiczny obejmujący długi odcinek Wisły wraz z wałami, na wysokości Kępy Tarchomińskiej. Roztoczono w nim ochronę nad miejscami gniazdowania oraz lęgu ptactwa wodno-błotnego (m.in. mew śmieszki i pospolitej, rybitwy rzecznej, sieweczki, brodzka piskliwego czy tracza nurogęsi). Na niedostępnych dla człowieka wysepkach

N^o2 Trasa nadwiślańskim biegiem

zatrzymują się również kormorany, czaple i bieliki. Mimo że drapieżniki, jak choćby wydry, mogą przedostać się do ptasich gniazd, to skrzydlaci mieszkańcy są tu znacznie bezpieczniejsi niż na starym łądzie.

Jadąc dalej, niebawem po prawej stronie ujrzymy zadbane, „gładko przystrzyżone” i delikatnie pofalowane tereny pola golfowego. U stopy wału biegnie ścieżka i piaszczysta, acz ubita droga – w zależności od warunków pogodowych i sytuacji na drodze możemy kontynuować trasę jedną bądź drugą. Na wysokości łącznej mijamy zarośnięte jeziorko, by wkrótce przekonać się, że otaczająca je bujna zieleń chroniona jest w ramach **Obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PL B140004**.

Naszą wycieczkę kończymy w **Nowym Dworze Mazowieckim**. Ci, którzy mają jeszcze sporo sił, mogą zawrócić i pojechać w stronę Warszawy trasą militarną (nr 8). Zmęczonym polecamy udanie się na dworzec **PKP Nowy Dwór Mazowiecki**.

#MyWay

 trudna
 6 godz.

 40 km
 okolice Klubu Miła

Jezioro Zegrzyńskie – piękny akwen tuż za rogatkami Warszawy – jest bliski sercom wszystkich mieszkańców stolicy. Zbiornik otacza znakomita infrastruktura wypoczynkowo-sportowa, a warunki wietrzno-pogodowe sprzyjają zarówno początkującym (choć tym zawsze zalecamy ostrożność), jak i doświadczonym żeglarzom. Nie brak tu kameralnych nadbrzeżnych miejscowości i dużych gwarynych portów, w których łodzie i jachty konkurują urodą. Letnią porą w położonych nad samą wodą knajpkach rozbrzmiewa muzyka dla każdego – od klubowej po szanty. Dodatkowo całe jezioro oplata ponad 350

km szlaków rowerowych. Zatem ruszamy! Początek wycieczki znajduje się **na wschodnim skraju Jabłonna (przystanek SKM Warszawa Choszczówka)**. Pierwszy odcinek trasy pokonujemy lasem. Jedziemy drogą piaszczystą, momentami trzeba mocno dociskać pedały. Na wysokości Nadleśnictwa Jabłonna mijamy Rezerwat Bukowiec Jabłonowski – najlepiej zachowany fragment Lasów Chotomowskich, którego drzewostan tworzą liczne ponad stuletnie dęby i sosny. Przejeżdżając przez **Legionowo**, mijamy zwartą miejską zabudowę, która na krańcach miasta przechodzi w rzadsze, willowe domy z przełomu XIX i XX wieku. W miejscu, w którym linia kolejowa przecina Legionowo, trzeba przenieść rower przez przejście podziemne. Za miastem wjeżdżamy na czarny szlak rowerowy – droga jest wygodna, żwirowa, „szybka”. Na wysokości **Skrzeszewa** przejeżdżamy na drogę asfaltową, aby w **Poddębem** zjechać znów na żwir. Nim dotrzemy na nadnarwiański wał, pokonamy jeszcze niewielki mostek i fragment głównej drogi. Przed nami rozciąga się rozległy widok na Narew i gęste czcinowiska, dalej po lewej stronie zobaczymy plażę z boiskiem do siatkówki, placem zabaw i stołami do ping-ponga. Kolejna atrakcja to **Rezerwat Wieliszewskie Łęgi**, z uwagi na bogactwo dzikich orchidei

 Żaglówki w porcie

Trasa szlakiem marin

zwany często **Storczykowym Gajem**. Niedługo potem docieramy do **Zegrza Południowego**, skąd kierujemy się na północ mostem. Szczególnie w słoneczne, ciepłe dni jest to wspinały punkt widokowy – z obu stron kładki granatowa tafla wody bieli się dziesiątkami białych trójkątów żagli. Nasza trasa odbija na **Borową Górę**, potem zaś prowadzi w kierunku **Jadwisina** (przejazd przez drogę 61 górą). Kolejne atrakcje przy trasie to **Rezerwat Wąwóz Szaniawskiego**, ruiny **dworku Szaniawskich**, **Rezerwat Jadwisin** i **pałac Radziwiłłów**.

Rezerwat Wąwóz Szaniawskiego – to niewielki obszar o urozmaiconej rzeźbie terenu, porośnięty pomnikowymi dębami i sosnami. Nieopodal znajdował się rodzinny dom słynnego pisarza i dramaturga Jerzego Szaniawskiego. Tutejsze pejzaże i występująca z brzegów Narew to obraz, który odnaleźć można w wielu jego utworach. Obok ruiny zniszczonego w pożarze dworu rośnie charakterystyczny trzypienny klon.

Od **Klubu Mila w Zegrzynku** okolica nabiera letniskowy klimat. Na nabrzeżu cumuje dużo łódek, nie brak mniejszych i większych pomostów oraz wypożyczalni kajaków, gdzieś widać też rozłożone leżaki i miejsca przygotowane do

biwakowania. Ostatnie kilometry trasy prowadzą nas do **Serocka**. Tu, jeśli czas pozwoli, warto zajrzeć na **Grodzisko Barbarka** – miejsce, w którym przed wiekami, na wysokim brzegu Narwi, stał dumny wczesnośredniowieczny gród, o którym dziś przypomina duża, ze szczegółami odtworzona makieta. Po odpoczynku, np. na staromiejskim rynku, można udać się w drogę powrotną. Pierwsza propozycja to przejazd szlakiem równoległym do drogi 61 do stacji PKP Wieliszew. Druga opcja to skorzystanie z kursującego pomiędzy Serockiem a portem na Żeraniu tramwaju wodnego Zefir. A dla tych, którzy chcą pojeździć dłużej po okolicy nowość – dwa katamarany osobowo-rowerowe (Albatros 1 i Albatros 2), realizujące kursy między innymi z Kuligowa (gmina Dąbrówka) do Popowa (gmina Somianka), czy z Serocka do Nowej Wsi i Arciechowa nad Bugiem.

Nasza trasa bierze początek nieopodal **KiNOkawiarnii Stacja Falenica**. Dojechać tu można wygodnie Kolejami Mazowieckimi lub linią 1 SKM.

Teraz lub w drodze powrotnej warto zajrzeć na stację. W starych dworcowych wnętrzach działa naprawdę klimatyczny lokal.

Rozpoczynając wycieczkę, trzeba zastanowić się, na jaki jej wariant mamy ochotę: wygodny – miejski, czy wymagający, wiodący piaszczystymi duktami leśnymi. Szczególnie tym, którzy dopiero od niedawna wybierają się na dłuższe wycieczki rowerowe, polecamy opcję pierwszą. Jeśli tak wybraliśmy, ruszamy na południe wschodnią stroną torów – ulicą Patriotów. Jadąc wygodną ścieżką

rowerową, mijamy **Michalin** i dojeżdżamy do **Józefowa**. Następnie odbijamy od torów na wschód i kierujemy się ku granicy **Mazowieckiego Parku Krajobrazowego**, gdzie niebawem dołączą do nas ci, którzy wybrali wariant trudniejszy, typu MTB. Nieco wcześniej mijali **Górkę Lotników**, na której wznosi się pomnik upamiętniający katastrofę samolotu z 1944 roku.

Dalej już wspólnie przekraczamy Świder, rzeczkę krętą, usianą mierzwiakami i wysepkami, która letnią porą ściąga nad swe piaszczyste brzegi wielu spragnionych ochłody otwocczan.

Katastrofa⁴⁴ „Liberator” KG 939 „A-Able” z 31. Dywizjonu Bombowego Sił Powietrznych Południowej Afryki (SAAF niósł pomoc powstańcom warszawskim (kryptonim akcji: „Warsaw Concerto”). Nim został zestrzelony przez hitlerowców, zrzucił nad stolicą broń, lekarstwa, amunicję i żywność. Ocaleli lotnicy początkowo trafili w ręce Rosjan, by po kilku tygodniach wrócić do rodzimej jednostki.

Jedziemy z powrotem na zachód, w kierunku osi, którą tworzy linia kolejowa. Mijamy wieś **Emów**, choć niewielką, to mieszczącą m.in. działki rekreacyjne Rady Ministrów i Centralny Ośrodek Szkolenia ABW. Ścieżka

Trasa świdermajer

dla rowerów jest wygodna, od ruchu samochodowego oddzielona wysokim krawężnikiem. Niebawem jesteśmy na wysokości stacji kolejowej w **Świdrze** – powoli wjeżdżamy w zabytkową zabudowę starego Otwocka. Tu i ówdzie, pośród wysokich kasztanowców, sosen i bzów, widać charakterystyczne drewniane werandy i balkony stuletnich willi. **Świdermajer**, który rozpowszechnił się na przelocie XIX i XX wieku na południe od Warszawy, był stylem czerpiącym zarówno z budownictwa mazowieckiego, jak i pawilonów wystawowych fin de siècle oraz domków w stylu alpejskim. Bogate ażurowe zdobienia półpięter, oranżerii, zwieńczeń strzelistych dachów przypominają o dawnej świetności letniska nieopodal stolicy. Kierując się na południe **ulicą Michała Andriollego**, twórcy stylu otwockiego, niebawem docieramy do kolejnego, rozległego fragmentu **Mazowieckiego Parku Krajobrazowego**. Po około 3 km osiągamy wysokość **Leśnictwa Torfy** i dojeżdżamy do **Ośrodka Edukacyjnego „Baza Torfy”**. Dalej kierujemy się łatwiejszym, acz dłuższym łukiem południowym, koło **Pomnika Leśników** i niewielkiego jeziora, przez **Lasek do Celestynowa**. Trudny odcinek trasy przebiega nieco bardziej na północ, za to po drodze można zobaczyć omszałe i skruszone czasem, ukryte wśród drzew bunkry. Oba warianty tras spotykają

📍 Otwocki świdermajer

się nieopodal **stacji kolejowej Celestynów**, gdzie kończymy wycieczkę.

W pobliżu Ośrodka „Baza Torfy” przebiega ścieżka dydaktyczna Łąbedzim Szlakiem, która prowadzi przez rezerwat Na Torfach i przybliży florystyczne i ornitologiczne ciekawostki okolic. Warto pobrać dedykowaną ścieżce aplikację, która współpracuje interaktywnie z tablicami edukacyjnymi.

Do rozkwitu **Jeziorny** w dużej mierze przyczyniła się produkująca od 1830 roku dla Banku Polskiego papiernia. Kiedy warszawskie elity zaczęły interesować się leśnymi terenami nieopodal stolicy, pochodzącymi z parcelacji dóbr hrabiny Konstancji z Potulickich Skórzewskiej, w Jeziornie prężnie działała już fabryka, przy której towarzystwo akcyjne zbudowało spore robotnicze osiedle (**Porąbka**). A jednak etykieta uzdrowiska i uroda architektury letniskowej z przetomu wieków, w tym style historyczne (neogotyki, lekka zabudowa dworkowa, witkiewiczowski styl zakopiański czy kopie nadreńskich zameczków) zadecydowały o stawie

i renomie, którą współcześnie cieszy się **Konstancin-Jeziorna**. Na spotkanie z tym zabytkowym miastem ruszamy spod stacji **Metro Kabaty**, kierując się na południe. Od granicy **Lasu Kabackiego** wjeżdżamy na szlak pieszo-rowerowy, kontynuujący przebieg ulicy Nowoursynowskiej. Na wysokości ulicy Muchomor, po lewej stronie rozciąga się rozległy **Park Kultury w Powsinie**, a jeszcze dalej **Ogród Botaniczny PAN**.

Choć Park Kultury w Powsinie został oficjalnie ustanowiony dopiero w 1956 roku, to sportowa historia tych okolic sięga lat przedwojennych, kiedy to Polski Country Club zakupił od hrabiego Branickiego 50 ha ziemi z przeznaczeniem na pole golfowe.

Jadąc wciąż na południe, przekraczamy linię torów i powoli wjeżdżamy w rozproszoną zabudowę, która z czasem przechodzi w **Konstancin-Jeziornę**. Przecinamy ulicę Piaseczyńską i kierujemy się w głąb miasta. Jadąc ulicą Sienkiewicza, po lewej stronie widzimy **Park Zdrojowy im. hrabiego W. Skórzewskiego**, ze słynną tężnią i ujęciem wody solankowej. Po prawej widać z kolei nowoczesny obiekt spa o niskiej pawilonowej bryle, której elewację tworzą szkło i drewno. Kto chciałby poznać lepiej fabryczną twarz miasta, ten powinien odbić na

📍 Tężnia Solankowa – Park Zdrojowy w Konstancinie Jeziornie

wschód. U zbiegu ulic Warszawskiej i alei Wojska Polskiego, w odrestaurowanych murach dawnego zakładu produkcyjnego stworzono centrum handlowe **Stara Papiernia**, z kolei historię papiernictwa sięgającą XVIII wieku poznamy, udając się do **muzeum (przy firmie Konstans)** na ulicy Mirkowskiej. Naszą wycieczkę kontynuujemy, jadąc na wschód, przecinając ulicę Wilanowską i wjeżdżając w rejon trzech rezerwatów – **Skarpa Oborska**, **Łęgi Oborskie** oraz **Olszyna Łyczynska**. Szczególnie pierwszy z nich zasługuje na uwagę – odznacza się licznymi wąwozami i źródłami, malowniczo przecinającymi skarpe pradoliny Wisły, porośniętą liściastym, bujnym lasem. Dalej na południe mijamy Słomczyn i kierujemy się ku Wiśle.

Jeśli czas pozwoli, warto zatrzymać się koło XVIII-wiecznego kościoła w Słomczynie. Na pobliskim cmentarzu parafialnym wznosi się kaplica rodziny Potulickich, właścicieli licznych majątków w okolicy.

Teraz jedziemy wzdłuż lewego brzegu rzeki i niebawem mijamy **Gassy**, które letnią porą chętnie odwiedzają tłumy chcących skorzystać z przeprawy promowej rowerzystów. Kolejne miejscowości na naszej trasie to **Czernidła**, **Ciszycza** i **Obórki**, za którymi odbijamy w lewo, przekraczając Jeziorkę. Przez Klarysew docieramy do ulicy Warszawskiej, przechodzącej na północ w Drewny i Przyczółkową. Ci, którzy już kończą wycieczkę, mogą przejechać nową ścieżką rowerową przy ulicy Korbońskiego do Metra Kabaty. Pozostałym polecamy kontynuowanie wycieczki na północ – do **Wilanowa**.

Rozpoczynająca się wycieczka poprowadzi nas przez mozaikę wydm, łąk i borów sosnowych – charakterystyczne krajobrazy **Kampinoskiego Parku Narodowego**. Zobaczymy też miejsca związane z tragicznymi wydarzeniami czasu okupacji, których stara puszcza była świadkiem. Początek trasy znajduje się nieopodal stacji **Metro Młociny** (obok również pętla tramwajowa i przystanek autobusowy). Ruszamy łąkami na południe, pierwszy odcinek pokonując zwykłą drogą samochodową, miejscami dość wąską i nierówną. Niebawem dojeżdżamy do **Wólki Węglowej**, po prawej rozciąga się łącząca ponad 140 ha nekropolia warszawska (Cmentarz Północny).

© Cmentarz-mauzoleum Palmiry

W Wólce Węglowej po wojnie odkryto zbiorowy grób – miejsce egzekucji przeprowadzonej przez nazistów na 15 ofiarach, których tożsamości nigdy nie ustalono.

Dalej kierujemy się szlakiem czarnym, który wiedzie nieco piaszczystą drogą. Zmęczeni nią mogą odpocząć na przystanku z tablicą informacyjną i ławeczką. Dalej mijamy jeszcze jeden przystanek – tu mapa Kampinoskiego PN – i zmieniamy szlak na niebieski. Odbijamy nieco na północ, by osiągnąć tzw. **Górze Ojca** – piaszczystą wydmy (100 m n.p.m.), porośniętą sosnami o nietypowych kształtach. Niektóre pnie zdają się kłaść, inne rozdzielać niczym zęby grzebienia, jeszcze inne skręcać (prawdopodobne następstwo działania gąsienicy zwójki sosnoweczki). Na szczycie **Góry** znajduje się wieża obserwacyjna. Jedziemy dalej i nim opuścimy Laski, miniamiy jeszcze cmentarz wojenny.

Wokół Lasek znajdują się liczne mogiły, m.in. 720 żołnierzy Armii „Poznań” i „Pomorze”, którzy starali się przebić do Warszawy po bitwie nad Bzurą (poległych upamiętnia biało-czerwony krzyż). Okolice miejscowości były także miejscem eksterminacji ludności cywilnej przywożonej przez hitlerowców m.in. z Warszawy i obozów pracy (w 1942 roku faszyci zamordowali tu około 155 Polaków pochodzenia żydowskiego).

📍 Muzeum Warszawy – Miejsce Pamięci Palmiry

Jadąc na zachód, przejeżdżamy obok dużej, świetnie wyposażonej przestrzeni rekreacyjnej – **Polany Lipków**. Na odwiedzających czekają m.in. kryte miejsca z grillem, ławeczki, stoły. Jest również siłownia plenerowa, boisko i plac zabaw z tzw. pajęczyną. Czarny szlak rowerowy prowadzi nas dalej, fragmentami bardzo piaszczystą nawierzchnią. Na wysokości **Małego Truskawia** zmieniamy szlak na żółty, droga staje się żwirowa, bardzo wygodna, miejscami biegnie przez krajobraz podmokły, torfowy.

Kierując się na północ, mijamy **Truskaw** (spokojne miejsce na zatrzymanie się – skwer, ławeczki, pomnik), **Pociechę** (pomnik Krzyż Jerzyków) i docieramy do **Palmirskiej Polany Śmierci**, miejsca hitlerowskich egzekucji na obywatelach polskich. Nieopodal cmentarza – mauzoleum mieści się gmach Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry, które przybliży rozmiar zbrodni, porównywanej często do mordy polskich elit wojskowych

i inteligencji w Katyniu. Osoby mniej doświadczone w pokonywaniu długich tras mogą w tym miejscu zawrócić do Truskawia, gdzie z pętli autobusowej zawrócą do Warszawy. Zaprawieni rowerzyści kierują się dalej drogą asfaltową i zielonym szlakiem rowerowym. Na skraju Parku minimy parking z toaletami i odtąd kierować się będziemy na wschód. Mijamy kolejno **Dzieskanówek, Sadową**, dalej po lewej stronie widać zabudowania **Izabelina** i **Dzieskanowa Leśnego** (od ronda asfaltowa droga rowerowa). Dalej nasza trasa naśladuje przebieg granicy Parku, a droga staje się nieco wyboista. Ostatni fragment naszej trasy to łuk wokół **Lasu Młocińskiego**. Ścieżka prowadzi przez wydmy, jest kręta, piaszczysta z licznymi podjazdami, co czyni z niej nielada wyzwanie nawet dla zaawansowanych rowerzystów. Po wyjeździe z lasu w końcu można odpocząć jadąc asfaltową ścieżką rowerową, którą dotrzemy wprost do przystanku (metro/autobus).

Chociaż **Baza Cyrkowa** powstała na skraju **Puszczy Kampinoskiej** dopiero w 1950 roku, to tradycje związane z taborami tancerzy, kuglarzy i akrobatów, które zjeżdżały w te okolice, sięgają na długo przed tym. Pod koniec naszej wycieczki dowiemy się, jak wygląda ośrodek kształcenia cyrkowców, któremu w ostatnich latach przywrócono blask i nadano nowe funkcje. Początek trasy znajduje się na dobrze skomunikowanym (autobus) północnym skraju **Jelonek** – starego willowego osiedla na Bemowie. Po przejechaniu na drugą stronę trasy S8 po lewej stronie będziemy mijać **Fort Blizne** (obecnie popularna strefa imprez paintballowych), a niedługo potem, po prawej, zabudowania **Wojskowej Akademii Technicznej**. Nieopodal widać też niewielki plac z zadaszonymi miejscami na

piknikowanie. Dalej kierujemy się na zachód ulicą Radiową, po lewej stronie znajduje się świetnie zachowany **Fort II A „Babice”** (teren wojskowy – wstęp wzbroniony), zaś dalej rozciągają się tereny zielone, w tym **Rezerwat Kalinowa Łąka** i **Łosiowe Błota**, o którym szerzej opowiada tablica informacyjna „Śladami łosia”.

Fort II A „Babice” to jeden z fortów Twierdzy Warszawa, wybudowany u schyłku XIX wieku, wzniesiony na planie sześcioboku. Wyraźnymi elementami sylwetki są dwa czoła i dwa barki. Czoła wieńczył rawelin, osłaniający kaponierę czołową. W 1909 roku zdecydowano o likwidacji Twierdzy Warszawa, jednak sam fort nie został wyburzony. Od 1922 roku mieściły się tutaj radiostacje Radiotelegrafu Transatlantyckiego. Podczas kampanii wrześniowej fortu broniły siły 3. Batalionu 26. Pułku Piechoty mjr Jacka Decowskiego, które nim ustąpiły, zadały wrogowi dotkliwą stratę.

Przejeżdżamy obok niewielkiej siłowni plenerowej oraz placu zabaw, dalej kierując się na **Stare Babice**. Trasę kontynuujemy wygodną ścieżką i już po chwili otacza nas pejzaż pól uprawnych. Zostawiamy za sobą kolejno **Zielonki**, **Koczargi Stare**, **Wojcieszyn** i **Zalesie**, po czym

niewielkim łukiem odbijamy na północ, przekraczając granicę Kampinoskiego Parku Narodowego. Odtąd jedziemy przez las na zachód. Trasa prowadzi przez malowniczy drewniany most, a krajobraz wokół staje się coraz bardziej podmokły, nieomal bagienny. Wzdłuż drogi, która zmienia charakter na krętą ścieżkę techniczną, widać gdzieś krzyże. Na wysokości wsi **Ławy** czeka nas trudny wybór – ostry podjazd (ok. 25% nachylenia) lub droga obok, za to bardzo piaszczysta... Wciąż towarzyszy nam podmokłe otoczenie i niebawem kolejny mostek. Nieco dalej, na wysokości wsi **Kępiaste** droga staje się nierówna, wyboista, także za sprawą dużej ilości śladów końskich kopyt (w pobliżu działa kilka stadnin, które organizują przejażdżki po puszczy). Nim dojedziemy do **Leszna**, zobaczymy jeszcze pamiątkowy krzyż, postawiony w 61. rocznicę mordu popełnionego przez gestapo. Z Leszna już niedaleko do **Parku Rozrywki Julinek**, a tam czeka nas zastępiony wypoczynek. Prócz plenerowych atrakcji dla najmłodszych, w tym wielopiętrowego parku linowego, minigolfa, dmuchańców, zorganizowanych zabaw i teatrów, toru wyścigowego dla eko samochodów, są też miejsca odpoczynku dla dorosłych – leżaki, na których można się wygodnie wyciągnąć, bary i klimatyczna knajpka, a w upalne dni nie

📍 Park Rozrywki Julinek – mini golf

brak wodnych kurtyn. Odrestaurowana Mała Arena jest sceną fantastycznych przedstawień i koncertów, zaś w zmodernizowanej sali gimnastycznej znów ćwiczą uczniowie Państwowej Szkoły Sztuki Cyrkowej. Ci, którym wciąż nie brak sił, wracają do Warszawy na rowerach. Pozostałym polecamy powrót autobusem z Leszna.

📍 Namiot cyrkowy w Julinku

Historia obiektów fortecznych wchodzących w skład **Twierdzy Modlin** sięga jeszcze czasów napoleońskich. To bowiem Bonaparte zdecydował o ufortyfikowaniu przyczółków w Wyszogrodzie, Modlinie, Serocku i Pradze. Do roku 1812 powstał trzon twierdzy. Po klęsce wojsk napoleońskich, a potem likwidacji autonomii Królestwa Polskiego Rosja carska przystąpiła do rozbudowy fortu. Monumentalna twierdza była świadkiem burzliwych dziejów narodu polskiego i kolejnych wojen. Piękny pod względem architektury militarnej obiekt pozostaje wciąż nie w pełni odkryty i zadziwia, m.in. najdłuższym budynkiem w Europie – koszarami, liczącymi 2250 m długości. Na spotkanie z Twierdzą Modlin wyruszamy nieopodal dworca **PKP – Warszawa Choszczówka**. Początkowo jedziemy łukiem na wschód od Jabłony

i z asfaltowej drogi wjeżdżamy na żwirową leśną. Dalej kierujemy się za znakami zielonego szlaku rowerowego, momentami piach na drodze trochę doskwiera. Na południe od Nadleśnictwa Jabłonna, na wysokości **zabytkowego budynku poczty konnej** (dziś również urząd pocztowy), przecinamy drogę 61. Wśród niewysokich zabudowań i pól kierujemy się na zachód ścieżką dla rowerów. Po wjeździe do lasu śledzimy czerwone znakowanie, niedługo potem natrafiamy na drogowskaz z oznaczeniem szlaków gminy Jabłonna. Pokonujemy dłuższy odcinek piaszczystą drogą wśród drzew, przejeżdżamy na szlak żółty. Po pewnym czasie widoczne są **znaki Patriotycznego Szlaku Polski Walczącej** (Legionowo rozpoczęło powstanie wraz z Warszawą). Trasa naśladuje teraz przebieg linii kolejowej, którą przecinamy na wysokości

 Muzeum Kampanii Wrześniowej i Twierdzy Modlin

stacji **Janówek**. Dalej jedziemy szlakiem niebieskim wśród pól i łąk, aż do **Nowego Dworu Mazowieckiego**. W samym mieście pokonujemy **Narew mostem Pancera**, by po drugiej stronie rzeki znaleźć się już w otoczeniu zabytków twierdzy. Nie sposób wyliczyć ich wszystkich, to m.in. koszary obronne, wieża wschodnia Biała, wieża wodna, prochownia i budynki carskie.

Cytadelę wraz z fortyfikacjami zwiedza się nad i pod ziemią. Przykładowa trasa zwiedzania obejmuje m.in. Park Militarny, Front Poligonalny (ul. gen. Bema 500) oraz tarasy widokowe Wieży Tatarskiej. Pod ziemią czeka natomiast niezwykle system przejść pod masywnymi murami działobitni gen. Dehna. Start wycieczki obowiązkowo w Punkcie

Informacji Turystycznej przy ul. Bałki Murmańskiej 164. Zwiedzanie po zakupieniu biletu i najlepiej z przewodnikiem – warto.

Tym, którzy chcą szybko i wygodnie powrócić z Nowego Dworu Mazowieckiego, polecamy połączenie kolejowe.

Spis treści

Trasa N°1 Miasto ogród	2
Trasa N°2 Nadwiślańskim biegiem.....	4
Trasa N°3 Szlakiem marin.....	6
Trasa N°4 Świdermajer	8
Trasa N°5 Wypoczynkowa	10
Trasa N°6 Pamięci	12
Trasa N°7 Dawnej szkoły cyrkowej.....	14
Trasa N°8 Militarna.....	16

legenda

- stopień trudności
- czas przejazdu
- odległość
- polecane miejsce do biwakowania

****** Centrum Warszawskiej
Informacji Turystycznej**
Pałac Kultury i Nauki wejście od
Emilii Plater
ul. Plac Defilad 1
00-110 Warszawa
info@warsawtour.pl
www.warsawtour.pl

***** Punkt Warszawskiej
Informacji Turystycznej**
ul. Rynek Starego Miasta
19/21/21a
00-272 Warszawa
info@warsawtour.pl
www.warsawtour.pl

**** Punkt Warszawskiej
Informacji Turystycznej**
Lotnisko F. Chopina
ul. Żwirki i Wigury 1
00-906 Warszawa
info@warsawtour.pl
www.warsawtour.pl

**** Warszawskie Centrum
Informacji Turystycznej**
ul. Plac Zamkowy 1/13
00-267 Warszawa
tel. 22 635 18 81
wcit@wcit.waw.pl
www.wcit.waw.pl

**** Centrum Informacji
Turystycznej UM**
ul. Rwańska 16
26-600 Radom
tel. 48 362 05 36
cit@umradom.pl
www.radom.pl

****** Centrum Informacji
Turystycznej MOSIR**
ul. Traugutta 3
26-600 Radom
tel. 48 360 06 10
cit.radom@cit.radom.pl
www.cit.radom.pl

****** Centrum Informacji
Turystycznej**
ul. Stary Rynek 8
09-400 Płock
tel. 24 367 19 44
biuro@turystykaplock.eu
www.turystykaplock.eu

***** Centrum Informacji
Turystycznej**
ul. Pułaskiego 7
08-110 Siedlce
tel. 535 068 593
itsiedlce@gmail.com
www.pttksiedlce.pl
www.znurtembugu.pl

*** Punkt Informacji Turystycznej**
ul. Biskupa Ignacego
Świrskiego 31
08-110 Siedlce
tel. 25 794 31 70
biuro@ckis.siedlce.pl
www.ckis.siedlce.pl

***** Centrum Informacji
Turystycznej**
ul. 1 Maja 45
96-300 Żyrardów
tel. 46 854 24 24
cit@zyrardow.pl
www.resursa.zyrardow.pl

****** Centrum Informacji
Turystycznej**
ul. Bałki Murmańskiej 164
05-160 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. 664 775 326
it@3rzeki.pl
www.3rzeki.pl

*** Punkt Informacji Turystycznej**
ul. 3 Maja 68
07-300 Ostrów Mazowiecka
tel. 29 645 71 06
pit@powiatostrowmaz.pl
www.powiatostrowmaz.pl

*** Punkt Informacji Turystycznej**
ul. Warszawska 52
96-320 Mszczonów
tel. 46 857 87 81
info@weekendztermami.eu
www.weekendztermami.eu

**** Punkt Informacji
Turystycznej**
Aleja Róż 2
07-200 Wyszaków
tel. 507 808 867
turystyka@wyszkow.pl
www.turystyka.wyszkow.pl

***** Punkt Informacji
Turystycznej Kozienickiego
Domu Kultury**
ul. Warszawska 29
26-900 Kozienice
tel. 48 611 07 50
pit@dkkozienice.pl
www.dkkozienice.pl

**** Punkt Informacji
Turystycznej**
ul. Gdańska 2
07-100 Węgrów
tel. 25 792 35 66
pit@wegrow.com.pl
www.wegrow.com.pl

**** Punkt Informacji
Turystycznej**
ul. Rynek Wielki 5a
26-500 Szydłowiec
tel. 48 326 20 54
info.turystyka@sckzamek.pl
www.szydlowiec.pl

*** Punkt Informacji Turystycznej**
ul. Konary 8
26-432 Wieniawa
tel. 48 312 11 15
tel. 884 492 497
recepca@palacdomaniowski.pl
www.placdomaniowski.pl

***** Punkt Informacji
Turystycznej**
ul. Warszawska 142
09-540 Sanniki
tel. 24 268 11 08
sekretariat@ecasanniki.pl
www.ecasanniki.pl

**** Punkt Informacji
Turystycznej**
ul. Ks. Zygmunta Sajny 1
05-530 Góra Kalwaria
tel. 508 677 581
cikit@gorakalwaria.pl

**** Punkt Informacji
Turystycznej**
ul. Zamkowa 31
09-500 Gostynin
tel. 24 236 45 00
recepca@zamek-gostynin.pl
www.gostynin.pl